

Retorische *overdrive* verhindert zicht op werkelijke verhoudingen

In de krant van 26 september stond een artikel over de “overdrive” waarmee de Kamer debatteerde over het probleem van het relatief grote aandeel van allochtone jongeren in de Nederlandse criminaliteitsstatistieken. Bij dat artikel was een grafiek afgedrukt, die de demografische kant van het probleem belichtte. Met de cijfers was weinig mis, maar met de visuele presentatie ervan des te meer. Krantenlezers zijn vaak haastige lezers, en oppervlakkige lezing van het beeld kan de suggestie voeden dat het merendeel van de jonge Nederlandse criminelen bestaat uit allochtonen, simpelweg omdat de staafjes achter de diverse allochtone bevolkingsgroepen aanzienlijk langer zijn dan die van de autochtonen. Dergelijke weergaves kunnen naar ons inzicht te gemakkelijk tot verkeerde conclusies leiden, en tot een versterking van het soort hysterische reacties dat in het bijgaande artikel juist kritisch werd besproken. In de jaren '20 van de vorige eeuw was het de vraag naar correcte weergave *en* direct inzichtelijke vergelijkbaarheid van gegevens, die de Weense sociaal wetenschapper Otto Neurath ertoe bracht samen met grafisch vormgever Gerd Arntz een systeem, ‘ISOTYPE’, te formuleren voor wat hij ‘beeldstatistiek’ noemde. In hun geest hebben we de informatie in de NRC-H statistiek opnieuw vormgegeven, nu met het doel om niet alleen de interne verhoudingen te laten zien (4% van de autochtone jongeren wordt verdacht, tegen 17,6% van de Marokkaanse), maar ook de onderlinge verhoudingen: 1 op de 9 verdachte jongeren in Nederland is Marokkaans, bijna tweederde van de verdachte jongeren is autochtoon. Dat is met nadruk niet bedoeld om het probleem van de relatieve oververtegenwoordiging van allochtone jongeren in de criminaliteitsstatistieken te bagatelliseren, maar om dat probleem in zijn juiste proporties te zien. In het licht van de verhitte discussies lijkt ons dat geen overbodige luxe. Op basis van onze weergave wordt het immers vrij lastig om te spreken van een tsunami van Marokkaans tuig die ons land overspoelt. Waarmee we meteen een oproep doen aan onze volksvertegenwoordigers: beperk je retoriek tot een gebalanceerde interpretatie van objectieve informatie, in plaats van in een *overdrive* te schieten die ons het zicht ontnemt op de problematiek, zijn contexten, mogelijke oorzaken en wat eraan te doen is.

Max Bruinsma
Hoofdredacteur Items, tijdschrift voor vormgeving
Amsterdam

Ed Annink
Partner, Ontwerpwerk
Den Haag

NRC-Handelsblad, 26 september 2008

1 op 9 jonge verdachten is Marokaan

Totaal aantal en percentage mannen tussen de 12 en 25 jaar verdacht van een misdrijf, naar bevolkingsgroep.
Totaal 62.551

1 figuur = 2500 mensen

Totaal aantal mannen tussen de 12 en 25 jaar, naar bevolkingsgroep.
Totaal 1.303.166

1 figuur = 10.000 mensen

Totale bevolking in Nederland verdeeld, naar bevolkingsgroep.
Totaal 16.306.526

1 figuur = 50.000 mensen

Illustratie: Max Bruinsma, Omroepwerk Den Haag

